БИШКӘККӘ СӘФӘР

Рөстәм Миңнеханов Кыргызстан Президенты Садыр Жапаров белән очрашты

> 2

ЭШЛӘМӘГӘН КӨННӘР

өчен субсидия: ничек алырга?

> 3

ӘБИДӘН – БӘБИГӘ

81 яшьлек Нурия Гафиуллина балалар бакчасына уенчыклар алып биргән

> 4

ЯЗЫЛУЧЫГА – МИНИ-ТРАКТОР!

«Ватаным Татарстан» газетага язылучылар арасында зур бүләк уйната

> 4

ВАТАНЫМ ТАТАРСТАН

1918 елның 12 мартыннан бирле чыга | ИҖТИМАГЫЙ-СӘЯСИ ГОМУМТАТАР ГАЗЕТАСЫ | № 169 (28751) | Шимбә | 20 ноябрь | 2021 ел

Газета 1968 елда Хезмәт Кызыл Байрагы ордены белән бүләкләнде

www.vatantat.ru /vatanimtatarstan @vatanymtatarstan /vatanimtatarstan

4604609 000131

АНСАТ КЫНА ОЧСЫН

«Тимер кош»лар үзләре генә оча алмый. Аларга да кеше ярдәме кирәк. Казан вертолет заводында очкычларга ничек җан өрергә икәнен беләләр. 22 ел элек күккә күтәрелгән «Ансат»ны гына алыйк. Үз заманы өчен яңалык булган очкыч хәзер нинди бурычларны үти? Заводның эчке кухнясы белән танышып, очкычларның күккә күтәрелгән чагын без дә күреп кайттык.

Чишмә башы

Казан вертолет заводында дүрт дистә ел генераль директор вазыйфасын башкарган, хәзерге вакытта Директорлар советы җитәкчесе киңәшчесе Александр Лаврентьев «Ансат» турында, хыялларны тормышка ашырган чор турында сәгатьләр буе сөйли ала. Киеренке чор булган шул. Тәвәккәллек әҗерен исә хәзер күрәләр.

– 1990 нчы елларда планлы икътисадтан базар икътисадына күчеш булды. 1994 елда завод эшчәнлеге туктады диярлек. Заказ да юк, экспорт та. Алга таба ничек яшәргә, нәрсә эшләргә? Шул сорау алдында калдык, – дип искә төшерә Александр Лаврентьев.

1993 елда Казан вертолет заводы белгечләре, ихтыяҗ даирәсен анализлап, предприятиенең уңышлы үсеше максатыннан Россия өчен дә, чит илләр өчен дә кирәкле булган яңа җиңел вертолет җитештерүне башлап җибәрергә дигән нәтиҗәгә килә. Бу вакытка заводның Ми-8 (Ми-17) вертолетларын серияләп җитештерү буенча шактый тәҗрибәсе була инде. 13 апрельдә «Ансат»ны барлыкка китергән Иҗтимагый конструкторлык үзәген оештыру турында беркетмәне имзалыйлар. «Ансат» проектын тормышка ашыру заводның Ми-17 вертолетын сатудан кергән үз акчасы хисабына башкарыла.

– Көнчыгыш тәҗрибәсенә дә игътибар иттек. Үзебезнең менталитетны да, завод системасын да үзгәртергә, яңа технологияләргә өйрәнергә туры килде, – ди Александр Лаврентьев. – Теоретик һәм гамәли тикшеренүләр белән безгә Казан авиация институты галимнәре бәяләп бетергесез ярдәм күрсәтте.

Беренче имтихан

Әйтүе генә ансат. «Ансат»ны күккә күтәрү җиңелләрдән булмый. Тәүге «Ансат»ны сынаган беренче класслы очучысынаучы Виктор Русецкий ул көнне бик яхшы хәтерли.

– 1999 елның 17 августы иде ул. Шушы ук аэродромда беренче очыш булды. Тыныч булырга тырыштым. Кушылганны үтәдем. Вертолетны җирдән күтәрдем. Эчемдә ниләр булгандыр... Барысы да җитди иде. Билгесезлек белән очрашканда сезнең кичерешләр нинди булыр иде икән? Минә миндә дә шулай ук булды инде. Әмма очучы борчылырга тиеш түгел. Юкса, куллар, аяклар калтыраячак, – ди Виктор Русецкий. – Барысы да уңышлы узды. Күпме «Ансат» җитештерделәр инде хәзер. Бөтен ил шул очкычларда оча. Зарланганнары юк бит?!

Фото: «Вертолеты России»

Сан

2016 елдан башлап завод медицина тармагы өчен **40** «Ансат» җитештергән. **2020** елда шулар ярдәмендә **5** меңләп сырхауны эвакуацияләгәннәр.

Александр Лаврентьев та аны мактап туя алмый. Виктор Русецкийны ул «Ансат»ка юл фатихасы биргән кеше дип саный.

– Бу кеше вертолетны күккә күтәргән кеше генә түгел. Ул – аны очарга өйрәткән шәхес! – ди ул. – Мондый кешеләр геройга тиң. Андыйлар турында күбрәк сөйләргә кирәк.

Ә очучы-сынаучы:

– Бу очкычларның кабинасына күпме менеп, күпме төшкәнмендер инде мин. Һәрвакыт беренче тапкыр утырган кебек, – дип елмая.

Үзенчәлеге нидә?

«Ансат» проекты җитәкчесе, Александр Лаврентьев белән берлектә, Казан вертолет заводы генераль директоры урынбасары Валерий Карташёв та була. Ул берничә фәнни-тикшеренү институты белән бергә дөньядагы гражданнар һәм хәрби авиация торышын анализлап, җитештерү, нигездә, җиңел вертолетларга корылган булуын ачыклый.

– Кайчандыр: «Эш эшләсәң, синең өчен төп бүләк ул – шатлык һәм канәгатьләнү хисе», – дигән сүзләрне укыган идем. Миндә канәгатьләнү хисе бар, – ди ул хәзер тормышка ашкан проекты турында. – «Ансат»ның беренче очышы булган көнне хәтерлим. Бар кешедән читтә басып тора идем. Проект җитәкчесе буларак, бераз шүрләтте. Очучы үз эшен тиешенчә башкарды.

Очкычның баш конструкторы итеп Алексей Степанов билгеләнә. Кызганыч, ул инде хәзер исән түгел. Аның ул чордагы урынбасары, техник фәннәр докторы Владимир Шувалов «Ансат»ның үзенчәлекләре, очкыч алдында торган бурычлар турында менә нәрсә сөйләде:

– Баштан ук «Ансат» күпмаксатлы очкыч буларак җыелырга, киләчәктә аны җиңел генә заманчалаштыру да мөмкин булырга тиеш иде. Аңа кадәр чыккан вертолетлардан аермалары да бар. Иң төп үзенчәлеге – тупсасыз канатлы булуы (бесшарнирный несущий винт. – **Ред.**). «Ансат» яңа методика, яңа технологияләр таләп итте. 2004 елдан башлап сатуга чыккан очкычка карата берниндi зарланулар юк. Тагын бер үзенчәлеге – шасси. Башка вертолетларның шассие көпчәкле булса, монда ул табанлы (полозковое шасси. – **Ред.**). Моңа кадәр андый шассины булдыру турында фәнни методика да юк иде. Анысын да үзебезгә булдырырга туры килде. Бу бик җитди, фәнни эш булды. «Ансат»та электр ярдәмендә читтән идарә итү системасы куелган. Бу әле аның кайбер үзлекләре генә. Минемчә, беренче коймагыбыз төерле булмады. Мин «бала»быз белән горурланам.

Ахыры 2 нче биттә >

Фатир сатып алучылар күбәя

Татарстанда яшәүчеләр күчемсез милекне ешрак сатып ала башлаган. Иске, шулай ук яңа йортлардагы фатирларга да кагыла бу. Росреестрның Татарстандагы идарәсе матбугат хезмәте шулай дип хәбәр итә. Ведомство октябрь аенда торак сату-алу буенча 15 меңгә якын килешү теркәгән. Ел дәвамында бер ай эчендә теркәлгән иң күп килешү бу. Сентябрь аендагы белән чагыштырганда, торак сатып алучылар саны 1,5 тапкыр арткан. Моңа кадәр апрель аенда мондыйлар ишле булган (14,3 мең кеше). Шунысы да бар: октябрь аенда торак кредиты сентябрь аендагыга караганда ике тапкыр күбрәк рәсмиләштерелгән. Шулай итеп, Росреестр көзнең икенче аенда – 9 меңгә якын, сентябрьдә 4 меңнән аз гына артыграк ипотека теркәгән.

Сүз уңаеннан, Казан октябрь аенда фатир бәясе ягыннан иң кыйммәт шәһәрләр бишлегенә кергән.

«Пушкин картасы» кыйммәтләнә

vk.com

Россия Президенты тәкъдим иткән «Пушкин картасы»н алган яшьләр быел 1 сентябрьдән дәүләт хисабына музейларга, театр һәм башка мәдәният оешмаларына йөри башлады. Картага барлыгы 3000 сум акча салынган. Киләсе елда аны инде 5000 сумга җиткерү күздә тотыла.

«Пушкин картасы»н алу өчен «Госуслуги.Культура» мобиль кушымтасында теркәлергә кирәк. Аны «Почта Банк» бүлегендә пластик картага әйләндерү мөмкинлеге дә бар. Мәдәни чараларга билетларны «Госуслуги.Культура» кушымтасында һәм «Культура.РФ» порталында сатып алырга мөмкин. Хәзерге вакытта илдә 13 миллион егет-кыз әлеге картадан файдалана ала. Моңа кадәр Татарстан Мәдәният министрлыгы хәбәр иткәнчә, «Пушкин картасы» республикада яшьләргә 725 мәдәни чарада булу мөмкинлеге бирә.

Вакытында түләү хәерле

Республика Дәүләт автомобиль инспекциясе ел башыннан бирле штрафны вакытында түләмәгән меңнән артыграк кешене кулга алган. Тагын бер кат искә төшерәбез: юл хәрәкәте кагыйдәләрен бозу турында карар үз көченә кергәннән соң, штраф 60 көннән дә соңга калмыйча түләнергә тиеш. Аны вакытында түләмәгән өчен алдагысыннан ике тапкыр күбрәк штраф салына, әмма 1 мең сумнан да кимрәк күләмдә түгел. Моннан тыш бурычлы кеше 15 тәүлеккә кулга алынырга яки мәҗбүри эшләргә җибәрелергә мөмкин.

Полиция хезмәткәрләре быел ун ай эчендә штрафны вакытында түләмәүчеләргә 25 меңнән артыграк материал тутырган. Судлар, аларны карап тикшергәннән соң, 1,2 меңнән артык кешене кулга алган, 15 меңнән артыгына штраф салган, 375ен мәҗбүри эшләргә җибәргән. Моннан тыш штраф түләмәүчеләргә машинасы белән идарә итүгә вакытлыча тыю кертелергә мөмкин. Быел 117 шундый дәгъва судка җибәрелгән.

Куркыныч ризык юк ителде

Татарстанга Чуашстан һәм Мордовиядән китерелгән барлыгы 786 килограмм ит ризыгы яндырылган. Сәбәбе – колбасада дуңгызларның Африка чумасы билгеләре табылу. Республика ветеринария лабораториясендә тикшерү нәтиҗәләре Чуашстанның «Приволжские колбасы» һәм Мордовиянең «Атяшевский» ит эшкәртү предприятиеләре җитештергән продукциядә чума вирусы билгеләре булуны раслаган. «Меркурий» системасы (товарга документлар шуның ярдәмендә рәсмиләштерелә) республикага шикле продукция килеп керүне күзәтү мөмкинлеге биргән. Күрше республикалардан китерелгән колбаса Казан, Чаллы, Яшел Үзән, Әлмәт, Буа, Бөгелмә, Аксубай, Кукмара, Саба, Түбән Кама, Минзәлә районнары кибетләре киштәләренә эләккән булган. Продукция киштәләрдән алынып, юк ителгән.

Актуаль мәсьәлә

Башкасына кагылмый

«МЕДОТВОД» БЕЛЕШМӘСЕ БЕЛӘН ҖӘМӘГАТЬ ТРАНСПОРТЫНДА ГЫНА ЙӨРЕП БУЛАЧАК

Коронавируска каршы прививка ясарга ярамаганлыкны раслаучы белешмә (медотвод) җәмәгать транспортында гына гамәлдә булачак. Татарстан буенча Роспотребнадзор идарәсе җитәкчесе урынбасары Любовь Авдонина журналистлар белән очрашуда шундый яңалык җиткерде. Шул рәвешле әлеге белешмә белән сәүдә үзәкләренә, җәмәгать туклануы урыннарына да керергә хыялланган күпләрнең өметләре акланмады.

Билгеле булганча, дүшәмбедән Татарстанда җәмәгать транспортына QR-коды булган кешеләрне генә утыртачаклар. «Җәмәгать транспорты күп кенә татарстанлылар өчен төп хәрәкәтләнү чарасы булып тора. Шуңа күрә анда кулында ковидка каршы прививка ясатырга ярамаганлыкны раслаучы белешмәсе (медотвод) булган кешеләр дә йөри алачак. Әмма андыйлар коронавирус йоктыру куркынычы янаган кешеләр төркеменә керә. Шуңа күрә алар сәүдә үзәкләренә, кафеларга керә алмаячак», – дип ачыклык кертте Авдонина матбугат очрашуында. Аңлашылганча, транспортсыз булмый. Ә менә сәүдә үзәкләре, кафе өммәтендәге урыннарга бармый торсаң да була.

Аның сүзләрен Татарстан сәламәтлек саклау министры урынбасары Владимир Жаворонков дә җөпләде. Белгеч фикеренчә, медотводны коронавируска каршы прививка ясатудан котылу чарасы итеп кабул итәргә кирәкми.

– Прививка ясатырга ярамаганлыкны раслаучы белешмә (медотвод), вакцина кадаткан очракта, аның файдасы азрак булырга мөмкин дигәнне генә аңлата. Кызганыч, бүген күпләр аны прививка ясатмас өчен сәбәп итеп кулланырга тырыша. «Миндә хроник гайморит, шуңа күрә миңа медотвод кирәк», – диләр. Ләкин бу ковидка каршы прививка ясатмау өчен сәбәп була алмый, – ди Владимир Жаворонков. Билгеле булганча, мондый белешмәне алу өчен үзегез беркетелгән хастаханәдәге терапевтка мөрәҗәгать итәргә кирәк. Әлеге документ кискен вируслы авырулар вакытында, хроник чирләр баш калкыткан чорда вакытлыча бирелә. Медотводка мохтаҗлыгы расланган кешегә QR-код бирелә.

Берәүләр бу белешмәне кулга төшерү ягын кайгыртканда, чир котыра тора. Соңгы бер тәүлек эчендә генә дә Татарстанда коронавирус йоктыруның 267 яңа очрагы теркәлгән. Шул рәвешле республикада әлеге чиргә бирешүчеләр саны 35 меңнән арткан. Пандемия башланганнан бирле республикада коронавирустан 1,1 мең кешенең гомере өзелгән. Алар арасында 17 медицина хезмәткәре белән 6 йөкле хатын-кыз да бар.

Бер тәүлек эчендә 19342 кеше коронавируска каршы прививка ясаткан. Гомуми саннарга килгәндә, республика күләмендә барлыгы 1897255 кеше ковидка каршы вакцина салдырган. Роспотребнадзор идарәсе уздырган тикшерү барышында республикадагы күп кенә объектларда мәҗбүри вакцинация таләпләренең үтәлмәве ачыкланган. «Хәзерге вакытта барлыгы 141 объект тикшерелде. Аларның 16сында, ягъни 11 процентында кагыйдә бозу очраклары теркәлде. Аларның хуҗаларына административ хокук бозу турында беркетмәләр төзелде», – диде Любовь Авдонина.

Динә ГЫЙЛАҖИЕВА

Сүзгә-сүз

Разил ВӘЛИЕВ,
Татарстанның
халык шагыйре:

Иң борчыганы – без, язучылар, бер-беребезне укымыйбыз. Халык укымый, дибез, мин халыкны гаепләмим, болгавыр заманда яшибез. Ә 300дән артык Язучылар берлеге әгъзасының ничәсе «Казан утлары» белән «Идел»не укып бара икән?!

(«Интертат» электрон газетасында басылган әңгәмәсеннән)

ТАТАРСТАН ХАЛКЫНЫҢ БАНКТА КҮПМЕ АКЧАСЫ БАР?

Татарстанның Милли банкы мәгълүматларына караганда, республикада яшәүчеләр 688,4 млрд сум акчасын банкларда саклый. Бу – узган елның шул ук чоры белән чагыштырганда 4,6 процентка күбрәк.

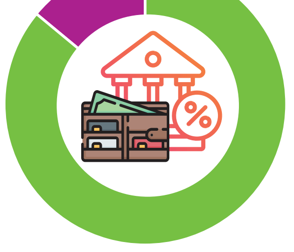

Рубльдә **(85,8%)**
590,5 млрд сум –
6,2 процентка арткан.

Чит ил валютасында **(14,2%)**
97,9 млрд сум –
4,3 процентка кимегән.

ҖИДЕНЧЕ КАТТАН КАРАШ

Наил ШӘРИФУЛЛИН

Мин белмәгән Достоевский

Бу айда дөнья һәм Россия җәмәгатьчелеге чын мәгънәсендә бөек язучы, бөек фикер иясе Федор Достоевскийның 200 еллык юбилеен билгеләп үтә. Без яшәгән илне төрледән-төрле купшы аргументлар китереп бөеккә чыгарганда, мин һәрвакыт Россиянең бердәнбер һәм бәхәскә урын калдырмый торган бөеклеге – аның унтугызынчы гасыр әдәбияты, шул заманның даһи язучылары, дим. Шул исәптән бөтен дөньяга билгеле титан – Достоевскийны искә алам. Аның иҗатын яхшы беләм, дип мактана алмасам да.

Заманында «Бертуган Карамазовлар»ны күп тапкыр башлап, шулкадәр ташлаганым хәтердә. Катлы-катлы озын, хәтта чуалчык тоелган җөмләләр, нечкә психология, озаклап тирәнгә төшеп казынулар. Биш-алты еллар элек, тырыша торгач, аның «Җеннәр»ен («Бесы») ерып чыктым. «Җинаять һәм җәза»дан өзекләр без укыганда мәктәп программасында бар иде. Шуның белән шул. Язуларынча, бөтен кеше кырылып китап укыган 70–80 нче елларда да аның романнарын үзләштерә алганнар илдә 10–15 проценттан артмаган. Чөнки Достоевский – беллетрист булудан да бигрәк, философ. Әсәрләре дә философия белән сугарылган. Сюжет аңа укучыны фәлсәфәгә, үзе тудырган нәтиҗәләргә илтүдә булышчы гына кебек. «Бертуган Карамазовлар» дигәндә, китап буенча төшерелгән фильмны карадым да тынычландым. Тик мин ул шәхеснең, әйткәнемчә, кеше күңеленең беркем төшеп җитә алмаган тирән катламнарына җитеп, бәндәгә аяусыз диагноз куйганлыгын, афоризмга әйләнгән җөмләләрен беләм. Әйтәләр бит: дөньяны күпмедер аңлаганда да, бәндәгә үз-үзен аңлау авыр, диләр. Достоевский аңлаган кеше затын. Шуңа да тормыш мәгънәсенә, кешенең асылына төшенәсе килгәндә Достоевскийны укырга кушалар. XIX гасырда, телевидение, интернет булмаган соңрак чорларда да аны ябышып укыганнар. Ни кызганыч, «клип зиһене» («клиповое мышление») өстенлек иткән, гавам озын-озак уйланулардан ерак торган хәзерге көндә китап, бигрәк тә калын һәм дә катлаулы романнар укучылар бик сирәк. Ә бит укыган очракта без бүген аз гына башка – бераз күркәмрәк дөньяда яшәр идек.

Әмма бүген – катлаулы технологияләр, гаджетлар заманында да Достоевский актуальлеген югалтмый. Аның геройлары бүген дә безнең арада. Чөнки тормышның рәвеше үзгәрсә дә, эчтәлеге үзгәрми. Кешенең дә асылы элеккечә кала. Язучы бүген яшәсә, ничек булыр, нәрсә язар иде икән, дигән сорау куеп карыйк. Күп тапкыр катлауланган, эчке каршылыклар, киеренкелек арткан дөньяда язарга ризык җитәрлек булганлыктан, ул, ихтимал, күбрәк язар, кеше рухының төбенә тагын да тирәнрәк төшә алыр иде кебек. Гәрчә укучылар азрак булса да. Ләкин дөнья Стивен Кинг ишеләргә мөкиббән заманда популярлык казану күпкә авыррак булыр иде аңа. Аның бәхете, даһилыгы, әлбәттә, үз гасырында яшәүдә, шунда иҗат итүдәдер.

«Матурлык кешелекне коткарачак». «Кеше хәленә керә белү – кешелек яшәешенең төп һәм бердәнбер кануны» («Сострадание есть главнейший и, может быть, единственный закон бытия всего человечества»). Күп кешегә билгеле бу ике максима бер үк нәрсә турында сөйли кебек. Инсаният яшәсен, алга атласын дигәндә, кеше күңеле матур булырга тиеш. Башкача котылу юк. Күңел матурлыгын башкача чын зыялылык дип атарга да мөмкиндер. Зыялылык коры укымышлылык, белемлелек кенә түгел. Чын зыялы ул – иң мөхтәрәм, иң күркәм сыйфатлар иясе, бары намус, вөҗдан кушканча эшләү, күңелдә үзең белән һичкайчан саекмас гаделлек хисе йөртү, башкаларны да гаделлеккә, инсафка өндәү. Ул – миһербанлылык, мәрхәмәтлелек, кеше кайгысын, халык, милләт кайгысын үз, шәхси кайгың дәрәҗәсендә кабул итә белү. Шул ук вакытта башкалар фикеренә дә түзем булу. Күңел матурлыгы ул – батырлык, ким дигәндә шуңа әзер булу. Ягъни язучы әйткән: «Дөньяны җиңәсең килсә, башта үзеңне җиң», – дигән сүзләр.

Тик менә яшәү мәгънәсен шушы сыйфатларга ия булуда күрүчеләр күп түгел. Иң начары – алар артмый. Ә кимүне сиземләргә мөмкин. Нәрсә эшләргә соң? Мин укыган «Җеннәр»дә автор җиһанны революцион юл белән үзгәртеп булмауны дәлилли. Чөнки явызлык җәмгыятьтә, хәтта властьта да түгел, ә кешенең эчендә. Кеше эчендәге минминлекне, дуамаллыкны, шәфкатьсезлекне җиңми торып, гомуми гармониягә ирешеп булмаячакны ассызыклый язучы. Октябрь инкыйлабының, ул тудырган бөек социаль тәҗрибәнең ни белән бетәсен «тере җанның патологоанатомы» (язучы Виктор Ерофеев сүзе) Достоевский алдан белгән дияргә мөмкиндер. «Җеннәр» дип пәйгамбәр язучы кан аша бәхеткә юл күргән революционерларны атый. Гомумән, XX гасырның беренче яртысы, андагы Россия – Достоевский фаразларының үтәлеше. Кан коймый, кеше ашамый башлаган 60 нчы еллардан соңгы вакыт исә, классикны аңлапмы, аңламыйчамы, кеше күңеле, аны яхшырту өчен башланган көрәш чоры булды кебек. «Яңа кеше тәрбияләү» – нәкъ шундый пунктның коммунизм төзү программасына кертелүен өлкәнрәк буын хәтерли булыр. Кешене кешелек сыйфатлары белән баетуда уңышлар да булмады түгел, булды.

Яхшы белән начар арасындагы төгәл билгеләнгән чикләр, үзара ышаныч, романтизм дигән шул мәшһүр күңел халәте, аның гадирәк рәвеше энтузиазм – шул заман продуктлары. Укымышлылык культы. Социаль тигезлек. Ул чорда төшерелгән фильмнарны гына карагыз сез. Кайберләре бүген гади, беркатлырак тоелса да, алардан хәзер дә аерым бер җылылык, эчкерсезлек, яктылык бөркелә. Гайдай, Мотыль төшергән бөек фильмнарны бүген бер генә режиссер да кабатлый да, төшерә дә алмый. Чөнки атмосфера башка – ул яңадан хиссез, исәп-хисаплы. Ул елларда бүгенге мәдәниятсезлек тә юк иде кебек. Тормышка ашкын прагматик күзлектән түгел, ә эчкерсезлек, яхшылык, дуслык аша карау көчле булды. Ә эгоизмның киресе булган альтруизм? Дөньяны коткарырга тиешле матурлыкның состав өлеше түгел идеме ул? Башкалар, якыннарың өчен яшәү, аларның мәнфәгатьләрен үзеңнекеннән өстен күрү. Риясызлык, файда өмет итмичә генә кешегә булышу. Килешегез, Достоевский бәндәдә күрергә теләгән, өметләнгән сыйфатлар бит болар. Ләкин ул чаткылардан учак кабынып китә алмады. Шәхси милек кайтуга, кеше күңеле яңадан мүкләнде, элекке халәтенә керде. Акчага табынган куллану җәмгыятендә, бер-берең белән ярышып байлык җыйганда, өстенлеккә ашкынганда матурлыкка, кеше хәленә керә белүгә урын калмый ул...

БИШКӘККӘ СӘФӘР

tatarstan.ru

Татарстан Президенты Кыргызстанга эшлекле сәфәр кылды. Рөстәм Миңнеханов Бишкәктә бу илнең Президенты Садыр Жапаров белән очрашты, министрлар белән фикер алышты, эшлекле форумда катнашты һәм милләттәшләребезнең хәлен белеште.

«Безнең тәҗрибә Кыргызстандагы хезмәттәшләребезгә кызыклы булыр, дип ышанам. Без дә андагы алдынгы тәҗрибәне өйрәнүгә шат булачакбыз», – диде Рөстәм Миңнеханов Кыргызстан Хөкүмәте Рәисе урынбасары Азиз Галиев һәм министрлар белән очрашуда. «Татарстан – Кыргызстан» эшлекле форумында исә хезмәттәшлек өчен уңышлы юнәлешләр турында фикер алыштылар. Татарстан белән Кыргызстан арасында 2017 елның декабрендә Хөкүмәтара килешү имзаланган иде. Атнага бер мәртәбә Казаннан Бишкәккә туры очкыч рейсы бар. 2020 ел нәтиҗәләре буенча уртак товар әйләнеше 41 миллион доллар тәшкил иткән. Киләчәктә машина төзелеше юнәлешендәге хезмәттәшлекне киңәйтү, Кыргызстанга нефть химиясе продукциясе, авыл хуҗалыгы техникасы, компрессорлар, суыткыч җайланмалары, автомобиль шиннары, көнкүреш химиясе товарлары, хәләл продукция, медицина сәнәгате товарлары, фармацевтика продукциясен күбрәк җибәрү нияте бар.

Бишкәктә Татарстан Президенты «Автомаш-Радиатор» предприятиесендә булды. Кайчандыр анда металл савытлар, су үткәргеч колонкалар, троллейбус баганалары, урман кисү рамнары җитештергәннәр. Бүген исә «Автомаш-Радиатор» – БДБдә иң эре предприятиеләрнең берсе санала. Предприятиедә җиңел һәм йөк автомобильләре, тракторлар өчен радиатор һәм җылыткычлар җитештерәләр. Әйтик, радиаторларның 98 проценты БДБ илләренә, Венгрия һәм Польшага сатыла.

Рөстәм Миңнеханов Казан (Идел буе) федераль университетының Кыргызстандагы мәгарифне үстерү үзәген дә барып күрде. Әлеге үзәк 2021 елда «Салымбәков университеты» белән берлектә оештырылган. Югары уку йорты төп игътибарны медицина хезмәткәрләрен әзерләүгә бирә. Моннан тыш, университетта бизнес-идарә, IT, инженерия, авыл хуҗалыгы юнәлешләре буенча да белем бирәләр. Үзәк КФУ һәм Кыргызстандагы фән һәм мәгариф оешмалары арасында хезмәттәшлекне үстерү белән шөгыльләнә.

Татарстан Президенты язучы Чыңгыз Айтматовның музей-йортында да кунак булды. Биредә әдипнең шәхси әйберләре, кульязмалары саклана. КФУ музейга Чыңгыз Айтматовның әнисе ягыннан туганнары, Кукмара районында яшәгән Үтәмешевләрнең нәсел шәҗәрәсен тапшырды. Музейдагы фотогалереяда язучы Татарстанның беренче Президенты Минтимер Шәймиев белән очрашкач төшерелгән рәсемнәр дә саклана.

Гаддәттәгечә, Рөстәм Миңнеханов Кыргызстанда яшәүче милләттәшләребез белән дә очрашты. Очрашуга Бишкәктә, Җәләл-Абад, Токмак, Кара-Балт, Каракүл, Оша, Чолпон-Атта яшәүче татарлар җыелган. Кыргызстанда 6,5 млн кеше яши, шулардан 55 меңгә якыны – татарлар. 16 меңе Бишкәктә көн күрә. Рөстәм Миңнеханов белән очрашуда «Кыргызстан Республикасының «Туган тел» татар-башкорт мәдәни үзәге» иҗтимагый берләшмәсе вәкилләре дә катнашты. Әлеге оешма 30 елдан артык эшли, республиканың 6 шәһәрендә филиаллары бар. Моннан тыш, Кыргызстанда «Бердәмлек» татарлар берлеге, «Кыргыз-татар дуслык һәм хезмәттәшлек җәмгыяте», «Татулык» иҗтимагый берләшмәсе, «Ак барс» татар-башкорт мәдәни үзәге» иҗтимагый берләшмәсе, «Илкәем» татар-башкорт мәдәни үзәге, Җәләл-Абад өлкәсенең «Идел» татар-башкорт мәдәни үзәге» актив эш алып бара.

Сәфәре ахырында Рөстәм Миңнеханов Кыргызстан Президенты Садыр Жапаров белән очрашты. Алар быел февральдә Мәскәүдә, Жапаровның бу вазыйфада чит илгә тәүге сәфәре барышында да очрашкан иде. «Сезгә һәм Россия Президенты Владимир Путинга ике республика арасындагы хезмәттәшлекне үстерүгә игътибар һәм ярдәм күрсәткән өчен рәхмәт белдерәм», – диде Рөстәм Миңнеханов очрашуда. Татарстан Президенты кыргыз җитәкчесен Идел буе Болгар дәүләтендә Ислам динен кабул итүгә 1100 ел тулуны бәйрәм итү уңаеннан узачак тантанага чакырды.

Садыр Жапаров әйтүенчә, Кыргызстан – Россия белән мөнәсәбәтләрне тагын да ныгыту ягында. Ә бу хезмәттәшлектә Татарстан аерым урын алып тора. Яклар ике арадагы товар әйләнешен тагын да арттыру турында килештеләр. Кыргызстан Президенты Татарстан белән нефть эшкәртү заводларын, машина төзелеше тармагын яңарту, медицина җиһазлары җитештерү юнәлешендә хезмәттәшлек итү, «Алабуга» махсус икътисади зонасы тәҗрибәсен өйрәнү нияте барлыгын әйтте. Ахырда Татарстан һәм Кыргызстан Хөкүмәтләре арасындагы килешүне тормышка ашыру буенча 2021–2023 елларга чаралар планы имзаланды.

ЭЛЕМТӘСЕЗ БУЛМЫЙ

Дәүләт Советында

Дәүләт Советы Рәисе Фәрит Мөхәммәтшин, ил парламентының түбән палатасы белән нәтиҗәле элемтәләр урнаштыру өчен, яңа чакырылыш Дәүләт Думасы депутатлары белән очрашулар үткәрә. Татарстан парламенты башлыгы Думаның Хезмәт, социаль сәясәт һәм ветераннар эшләре комитеты рәисе, ЛДПР фракциясендә республика кураторы Ярослав Нилов белән очрашты.

Фәрит Мөхәммәтшин федераль парламент депутаты белән очрашу барышында Федераль Җыен сенаторлары һәм депутатларның төбәкнең законнар чыгару һәм башкарма хакимияте органнары белән үзара хезмәттәшлеге турында сөйләп үтте. «Бу бик мөһим эш Татарстанның илкүләм, федераль дәүләт программаларында катнашуына ярдәм итә», – дип ассызыклады ул.

Үзара фикер алышканнан соң, алар ил җитәкчелегенең тормышыбызны яхшырту юнәлешендәге социаль инициативаларын хуплады, шулай ук илнең бердәм хокукый кырын булдыру мәсьәләләрен карады.

Ансат кына очсын

< Ахыры. Башы 1 нче биттә

«Ансат»ка багышланган гомер

Ринат Вәлиуллин заводта очу аппаратларының слесарь-җыючысы булып эшли. Гомеренең 55 елын предприятиегә багышлаган ул. Әти-әнисе дә – завод хезмәткәрләре. Армиягә кадәр дә, армиядән соң да шушында туктаусыз эшли ул. Хатыны да биредә эшләгән, хәзер инде пенсиядә. Уллары Артур да заводтан ерак китмәгән, әтисе белән бер бригадада эшли.

– Без хәзер күбрәк остаз урынында, – ди завод эшчесе тыйнак кына. – Безнең арттан килүчеләр булгач, әйбәт инде. Өйрәтә алганны өйрәтәбез, киңәш бирәбез. Яшьләргә остаз була алуыбызга куанабыз гына. Алмаш бар, эшләүчеләр булачак, димәк.

Үз куллары белән ничә «Ансат», гомумән, күпме очкыч җыйганын төгәл генә әйтә алмый Ринат Вәлиуллин. Кирәк дип тә тапмый. «Сан артыннан куу – минем эш түгел. Күп җыйдым дип кенә әйтәм», – ди. Башлангыч чорда «Ансат»ның җитешсезлекләре күп була. Эшли-эшли аларны юк итеп, очкычны камилләштергәннәр.

– «Ансат» Россия авиациясендә киң кулланыла. Күпмаксатлы ул. Медицина өчен дә, янгын сүндерү хезмәте, кешеләрне коткару өчен дә кирәкле очкыч. «Ансат»ка ихтыяҗ бар, – ди завод эшчесе.

Ринат Вәлиуллин заводта җыелган очкычлар белән дөньяның төрле почмакларын гизә. «Моннан сатып алалар да, чит илдә җыеп бетерә идек. Эфиопия, Әфганстан, Һиндстан, Монголия, Гыйрак кебек илләрдә булырга туры килде», – дип искә ала ул.

БЕЛЕШМӘ ӨЧЕН

Ноябрь башында Россия Хөкүмәте башлыгы Михаил Мишустин фән һәм техника өлкәсендә хөкүмәтнең махсус премиясен тапшыру турында боерыкны имзалады. Әлеге премия ел саен бирелә. Аның күләме – 2 млн сум. Быел мактаулы исемлеккә республиканың ике сәнәгать коллективы да керде. Болар – Казан «Оргсинтез»ы һәм Казан вертолет заводы. Вертолет заводы премиягә «Ансат» вертолеты өчен лаек булды. «Ансат» – ике двигательле күпмаксатлы җиңел вертолет. Аның конструкциясе очкычны тиз арада йөк ташу өчен дә, пассажирлар йөртү өчен дә үзгәртеп корырга мөмкинлек бирә.

Чулпан ГАРИФУЛЛИНА

САЛЫМ ТҮЛӘҮГӘ КАГЫЛЫШЛЫ 7 СОРАУГА ҖАВАП

«Татар-информ»

Салымнарны түләп бетерергә берничә генә көн калып бара. Шулай булуга карамастан, газета укучылардан салым түләүгә бәйле сораулар килә. Аларга Россия Салым федераль хезмәтенең Татарстан буенча 5 нче районара салым инспекциясенең бүлек җитәкчесе Мөнир ШӘЙДУЛЛИН җавап бирә.

21 ноябрь – Салым органнары хезмәткәрләре көне. Салымчыларны һөнәри бәйрәмнәре уңаеннан Татарстан Премьер-министры Алексей Песошин котлады.

«Салым органнарының эшчәнлеге тарихта илебезнең барлык үсеш чорларын чагылдыра, – диелә котлауда. – Шушы еллар эчендә Россия икътисады бик зур үзгәрешләр кичерде. Әмма чорның нинди генә булуына карамастан, салым органнарының максаты үзгәрми – Россиянең финанс ягыннан бәйсезлеген һәм иминлеген тәэмин итү ул.

Татарстан һәрвакыт республика башкарма хакимияте һәм федераль хакимиятнең территориаль органнарының нәтиҗәле эшчәнлеге белән аерылып торды. Безне гомуми максат – яшәү һәм эшләү өчен уңайлы шартлар тудыру максаты берләштерә.

Татарстанның социаль-икътисади үсеш юлы икътисадның динамикалы үсүенә, халыкның тормышын яхшыртуга, зур нәтиҗәләргә ирешүгә китерде. Республика Россиянең инвестицияләрне иң күп җәлеп итүче, көндәшлеккә сәләтле төп төбәкләреннән берсенә әйләнде.

Әлбәттә, моңа республика салым органнары гаять зур өлеш кертеп килә. Алар һәрвакыт үзләренә йөкләнгән бурычларны лаеклы төстә үти.

Бурычларыгызны намуслы үтәвегез, мөһим дәүләт бурычларын хәл кылудагы ныклыгыгыз өчен рәхмәт белдерәм. Сезгә һәм гаиләләрегезгә сәламәтлек, бәхет һәм иминлек телим!»

:: Мин – пенсия яшендәге кеше. Машинадан кала башка мөлкәтем юк. Аңа салым түләргә тиеш буламмы?

– Пенсия яшендәге кешеләр транспорт салымыннан азат ителми һәм алар аны гомуми нигездә түли.

:: Әлегә кадәр салым түләү буенча хат алмадык. Моның сәбәбе нидә икән? Мәгълүматны каян белеп була?

– Салым инспекциясеннән хат өч очракта килмәскә мөмкин. Беренчедән, әгәр салым түләүче федераль түләү хезмәте сайтында «шәхси кабинет» ачкан икән, аларга хат бары тик электрон рәвештә генә килә. Икенчедән, еллык исәпләнгән сумма 100 сумнан азрак икән, хат шулай ук быел килми. Ә киләсе елда ике елныкын бергә кушып түләргә кирәк булачак. Өченчедән, әгәр салым түләүче узган елда арттырып түләгән булса, быел исәпләнгән суммага исәп-хисап ясалып, квитанцияләр килмәскә мөмкин. Әгәр салым түләүченең сораулары калса, яки мөлкәте булып, салым килергә тиеш, дип уйлый икән, инспекциягә, яки 88002222222 номеры буенча Салым федераль хезмәтенең бердәм контакт үзәгенә шалтырата ала.

:: Пенсия яшендәге кешеләргә салым түләүдә нинди ташламалар, өстенлекләр бар?

– Чыннан да, пенсия һәм пенсия алды яшендәге гражданнарга (хатын-кызларга – 55, ир-атларга 60 яшь тулганнан соң) ташламалар каралган. Аны һәр төрдән бер объектка бирәләр: берьюлы бер йортка, бер фатирга яки бүлмәгә, бер гаражга һәм алты сутый җиргә. Ягъни әгәр пенсионерның ике фатиры бар икән, ул аларның берсе буенча милеккә салым түли.

:: Балигъ булмаган балаларның һәркайсына фатирның дүрттән бер өлеше язылган. Узган ел аларга салым түләү буенча хат килмәде. Пенялар җыелып, аны бездән түләттермәсләр микән?

– Милек салымын исәпләгәндә, физик затларның яшенә карап түгел, ә милекнең кем исеменә теркәлгән булуына игътибар итәбез. Әгәр балигъ булмаган бала исеменә берәр милек теркәлгән икән, аларга шулай ук салым исәпләнелә һәм гомуми нигездә 1 декабрьгә кадәр түләү хәбәрләре җиткерелә. Бурычлары бармы, юкмы икәнлеген карап торырга кирәк. Бу эшне гадәттә аларның әти-әнисе (яки опекуннары) башкара. Чөнки әгәр хат җибәрелеп, түләмәгән очракта, 2 декабрьдән башлап пеня исәпләнелә. Иң уңайлысы – балалар исеменә Салым федераль инспекциясе сайтында «шәхси кабинет» ачу. Һәм шулай ук «Дәүләт хезмәтләре» порталларында һәрдаим бурычларны карап тору мөмкинлеге бар. Моның өчен балалар исеменнән кереп, аларның документларының мәгълүматларын кертергә кирәк булачак.

:: Вакытында салым түләмәүчеләргә нәрсә карала?

– Һәр салымның түләү вакыты билгеләнгән. Ул – билгеле булганча, агымдагы елның 1 декабре. Вакытында түләмәгән очракта, пеня өстәлә. Ул Россия Үзәк банкының рефинанслау ставкасының 300дән 1 өлеше күләмендә һәр көн саен исәпләнелә. Мәсәлән, 3 мең сум салым түләнмәгән икән, бурычлар бүгенге ставка буенча, көн саен 68 тиен арта бара. Шуңа күрә билгеләнгән вакыттан соңга калмыйча түләп барырга киңәш итәбез.

:: Бер салымны ике тапкыр түләүчеләр нәрсә эшләргә тиеш була?

– Мондый очракта артык түләнгән сумма киләсе ел исәбенә калырга мөмкин. Әгәр инде салым түләүченең аны кайтарып аласы килсә, салым инспекциясенә барып, гариза яза һәм үзенең исәп-хисап счетын күрсәтеп, артык түләгән сумманы кире кайтаруны сорый ала. Гариза язганнан соң бер ай эчендә салым инспекциясе акчаны кайтарып бирергә бурычлы.

:: Физик затларның «шәхси кабинет»ын ничек ачарга мөмкин?

– Россия салым хезмәте сайтында электрон сервис хезмәтләре урнаштырылган. Алар бүген 68дән артык. Иң җайлы сервисларның берсе – «Физик затларның «шәхси кабинет»ы. Бу физик затларның салым буенча бурычлары булу-булмауны тикшереп тору өчен бик уңайлы. Биредә онлайн гына мәгълүмат алырга була. «Шәхси кабинет» ачуның ике төрле юлы бар. Берсе – теләсә кайсы салым инспекциясенә килеп, логин һәм пароль алу. Ул – бер тапкыр башкарыла торган эш. Моның өчен нибары 15 минут вакыт кирәк. Икенчесе ЕСИА аша эшләнелә. Бу очракта салым инспекциясенә барып тору кирәкми.

Зөһрә САДЫЙКОВА

ОЛЫ КАР СӨЕНЕЧЕ

Шигъри дуслык

Якутия (Саха) Республикасы Язучылар берлеге ике елга бер тапкыр үткәрә торган шигырь фестивале әнә шулай атала. 2012 елдан бирле уздырыла торган бу шигырь бәйрәменең быелгысына Татарстаннан Рүзәл Мөхәммәтшин белән Рафис Корбан чакырулы булган. Рафис белән без әнә шул кар илендә алган кичерешләр турында сөйләшәбез.

:: Рафис, ни өчен «Олы кар сөенече»?
– Моның үзенә күрә сәбәбе дә бар. Якут җире ап-ак карга төренгәч, тагын да матурланып, ямьләнеп киткәч, күңелләрне шигъри сүз белән назлау халык тормышына үзенә бер хозурлык өсти. Монысы лирик яктан караганда. Ә җитдирәк сүз алып барсак, эш болай була. Якутларның Семён Данилов атлы классик шагыйрьләре бар. Ул 1961 елдан башлап вафатына кадәр 17 ел буена Якутия (Саха) Язучылар берлеге рәисе булып торган. Якут әдәбиятын дөньяга танытуда зур эшләр башкарган, заманында репрессиягә дучар булган якут әдипләренең исемнәрен халыкка кайтаруда зур хезмәт куйган. Менә шул Семён Даниловның «Кар» дип аталган шигыре бар. Аны Михаил Львов рус теленә тәрҗемә иткән. Бу шигырьнең рус телендә тәрҗемәсендә «Благодать большого снега» дигән юллар бар. Язучылар берлегенең хәзерге рәисе Наталья Харлампиева шушы юлларны исем итеп алып, республика җитәкчелегенә халыкара шигърият фестивале үткәрү тәкъдиме белән чыга. Бу фикерне хуплыйлар һәм Якутиядә бөтен төрки дөньяны, Европа – Азияне колачлаган әдәбият бәйрәме үткәрелә башлый. Быелгы фестивальгә дә, коронавирус аркасында башка еллардагы шикелле Польша, Болгария, Төркия, Һиндстан кебек илләрдән килмичә калсалар да, Казахстан, Кыргызстан, Азәрбайҗан илләреннән, Башкортстан, Хакасия, Татарстан, Карелия, Мурманск, Калугадан, Мәскәү шәһәре һәм өлкәсеннән шагыйрьләр бар иде.

:: Бөтен дөньяны колачлаган фестиваль һәр шагыйрьнең үз телендә шигырь укуына гына кайтып калмыйдыр дип уйларга кирәк...
– Төрле милләт вәкилләренең берләшүе, аңлашуы өчен шактый эшләр эшләнә. Фестивальгә чакыру белән бергә, һәр кунактан Семён Даниловның «Кар» шигырен үз туган телләренә тәрҗемә итеп алып килү соралды. Шагыйрьләр шулай ук якут теленә тәрҗемә итү өчен үзләренең шигырьләрен җибәрергә тиешләр иде. Алар арасында кар турында шигырь җибәрү шарты да куелды.

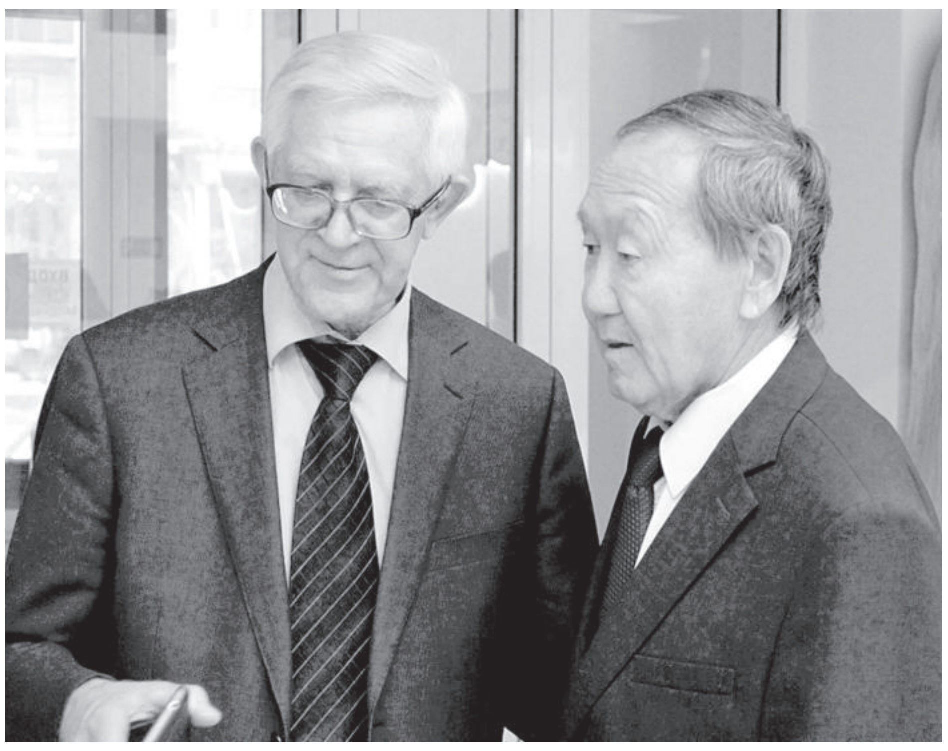

Алдагы елларда фестивальгә Рөстәм Галиуллин, Ленар Шәех белән Рифат Сәлах, Газинур Морат белән Ркаил Зәйдулла барып кайткан иде. Дөрес, якутлар белән танышлыгыбыз элегрәк тә бар иде үзе. Анда Язучылар берлекләре икәү. Җитәкчеләре Иван Мигалкин белән Наталья Харлампиева – Саха (Якутия) Республикасының халык язучылары. Мин аларның икесенең дә, шулай ук Төркиядәге семинарларның берсендә танышкан талантлы якут шагыйрәсе һәм җырчысы Елена Слепцова-Куорсуннаах шигырьләрен татарчага тәрҗемә итеп, матбугатта һәм үземнең китапларымда бастырып чыгарган идем.

:: Ни өчен нәкъ менә саха теле?
– Саха теле белән татар теле – тугандаш төрки телләр. Белгечләребез тикшерүеннән күренгәнчә, ерак тарихыбыз безне бер җепкә бәйли. Бер төсле үк әйтелә торган сүзләр дә күп. Якутлар арасында да татар телен белүчеләр, өйрәнергә теләүчеләр бар. Мәсәлән, мин Петр исемле егетне беләм. Ул татар теленә Салават Фәтхетдинов башкаруында «Мин яратам сине, Татарстан» җырын ишеткәч гашыйк булган. Татар телен ярыйсы гына өйрәнгәч, Казанга да килеп китте.

Әле быел җәй башында гына якут дусларыбыз Казанга, Якутия (Саха) әдәбияты, сәнгате һәм сәнәгате көннәренә килделәр. Алар белән Милли китапханәдә очраштык, Тукай-Кырлайга алып бардык, туган ягыма, Ашыт буйларына алып кайтып, хәтерләрендә матур бер истәлек булып калырлык итеп, күңелле ял иттердек.

:: Димәк, сезне дә чын дуслары кебек кабул иткәннәрдер? Гомумән, бу халыкара чараның максаты нинди иде? Якутиядә истә калырлык ниләр күрдегез?
– Казан аэропорты Габдулла Тукай исемен йөрткән кебек, Якутск аэропортына да якут әдәбиятының нигез ташларын салган әдип Платон Ойунский исеме бирелгән. Шушы аэропортта безне ипи-тоз һәм кымыз, әлбәттә инде, якты йөз белән каршы алдылар. Фестиваль программасы бик тыгыз һәм кызыклы булды. Төп максат – төрле халыклар әдәбиятлары арасында багланышларны ныгыту һәм үстерү, якут әдәбиятын дөньяга таныту иде. «Ауразия музасы: кичә, бүген, иртәгә» дип аталган «түгәрәк өстәл» янында фикер алыштык. Аммосов исемендәге Төньяк-Көнчыгыш Федераль университеты белән таныштык. Безне Якутия (Саха) Республикасының күренекле урыны булып саналган дөньяда бердәнбер Мамонт музеена алып керделәр. Якутия ул – белгәнебезчә, элекке мамонтлар иле.

Фестивальдә кунакларның һәркайсы якут язучылары белән элемтәләрен үстерү буенча башкарган эшләре турында сөйләде. Без дә, әлбәттә, буш кул белән килмәгән идек. Рүзәл Татарстан китап нәшриятында басылып чыккан «Якут шигърияте антологиясе» хакында сөйләде, үзенең бу антологиягә кергән тәрҗемәләрен укыды. Анда минем тәрҗемәдә дә ике якут шагыйренең шигырьләре урын алган иде. Фестивальгә чакыру алгач, Иван Мигалкин, Наталья Харлампиева һәм Елена Слепцова-Куорсуннаахларның яңа шигырьләрен тәрҗемә иттем. «Казан утлары» журналында якут әдәбияты һәм шагыйрьләре хакында язмалар да чыгарган идек. 60 яшьлек юбилеем елында чыккан «Дуслар җыры» дигән тәрҗемәләр китабымда Мигалкин белән Куорсуннаах шигырьләре дә дөнья күргән иде. Сүз алгач, шушы басмаларны һәм Язучылар берлегендә эшләгәндә чыгарган, Далан тәхәллүсе йөрткән саха язучысы Василий Яковлевның Мөдәррис Вәлиев тәрҗемәсендә «Гыйбрәт» дигән риваятьләр китабын Наталья Харлампиевага тапшырдым.

Икенче көнне Хөкүмәт йортында Якутиянең вице-премьеры Сергей Местников ике арадагы хезмәттәшлекне үстерүдә аеруча нәтиҗәле эшләгән берничә шагыйрьгә республика башлыгының Рәхмәт хатын тапшырды. Алар арасында мин дә бар идем. Бу бит үзе үк Якутия җитәкчелегенең Татарстан белән Якутия арасындагы хезмәттәшлеккә мөнәсәбәтен күрсәтеп тора.

Минем шигырьләрне якут-саха теленә Елена Слепцова-Куорсуннаах белән Альбина Борисова тәрҗемә иткән иде. Елена Слепцова-Куорсуннаах – якут әдәбиятына нигез салучыларның берсе булган Платон Ойунскийның кан-кардәше. Аның белән сөйләшеп, мин Ойунскийның әсәрләрен татар теленә тәрҗемә итәргә вәгъдә бирдем. Без, якут дуслар белән элемтәләр өзелмәячәк, хезмәттәшлек дәвам итәчәк, дигән ышаныч белән кайттык.

Әңгәмәдәш – Фәния ӘХМӘТҖАНОВА

Эшләмәгән көннәр өчен субсидияне ничек алырга?

Киңәш

Россия Хөкүмәте коронавирус инфекциясе таралу аркасында вазгыять катлауланган шартларда кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларына һәм социаль юнәлешле коммерциясез оешмаларга (алга таба – СОНКО) субсидияләр бирү кагыйдәләрен раслады (Россия Хөкүмәтенең 07.09.2021 ел, № 1513 карары. Россия Хөкүмәтенең 28.10.20021 ел, № 1849 карары редакциясендә).

Эшләмәгән көннәр өчен субсидия кемгә тиеш?

Субсидия түбәндәге шартлар үтәлгәндә бирелергә мөмкин:

1) оешма яисә эшмәкәр 2021 елның 10 июленә Кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларының бердәм реестрына, йә СОНКО реестрына кергән булырга тиеш;

2) салым түләүченең 2021 елның 10 июленә Юридик затларның бердәм дәүләт реестрында (алга таба – ЕГРЮЛ) күрсәтелгән икътисади эшчәнлегенең төп төре, 1513 нче карарга кушымта (5 нче кушымта) итеп бирелгән исемлек нигезендә, Россия икътисадының иң зур зыян күргән тармакларына керергә тиеш;

3) оешма ябылу процессында, банкротлык процедурасында булмаска, үзенә карата ЕГРЮЛдан төшереп калдыру турында карар кабул ителмәскә, ә шәхси эшмәкәр – эшчәнлеген туктатмаска, учеттан төшерелмәскә, үзенә карата ЕГРИПтан төшереп калдыру турында карар кабул ителмәгән булырга тиеш;

4) 2021 елның 1 июленә, арттырып түләүләрне дә исәпкә алып, бурычы 3 мең сумнан артып китмәгән булырга тиеш.

Субсидияне исәпләү түбәндәгечә башкарыла:

✓ юридик затлар һәм СОНКО өчен: хезмәткә түләүнең минималь күләмен (МРОТ) – 12792 сумны 2021 елның июнендәге хезмәткәрләр санына тапкырлау юлы белән;

✓ хезмәткәрләре булган хосусый эшмәкәр өчен: хезмәткә түләүнең минималь күләмен (МРОТ) – 12792 сумны 2021 елның июнендәге хезмәткәрләр санына тапкырлап, 1 берәмлеккә арттыру юлы белән (+ИП);

✓ хезмәткәрләре булмаган хосусый эшмәкәр өчен: субсидия күләме хезмәткә түләүнең минималь күләменә (МРОТ) – 12792 сумга тигез.

Игътибар! 2021 елның июнь аендагы хезмәткәрләр саны 2021 елның беренче яртыеллыгында салым органнарына билгеләнгән вакытта тәкъдим ителгән «Иминият взнослары буенча исәп-хисап» нигезендә билгеләнә. Әлеге субсидия бер тапкыр бирелә.

Субсидия алу гариза тапшыру тәртибендә башкарыла. Шуңа күрә субсидия алу өчен гаризаны оешманың урнашу урыны яки шәхси эшмәкәрнең теркәлү урыны буенча салым органына җибәрергә кирәк. Гариза формасы № 1513 карарга 4 нче кушымтада китерелгән. Гариза ТКС буенча электрон рәвештә яки салым түләүченең – юридик затның яисә шәхси эшмәкәрнең шәхси кабинеты аша тутырылып тапшырыла. Шулай ук аны почта аша да җибәрергә мөмкин.

Россия Салым федераль хезмәте сайтында субсидиягә гаризаны кәгазьдә язып тапшыру мөмкинлеге бирүче сервис бар. Гариза биш эш көне эчендә карала. Әгәр барлык шартлар үтәлгән икән, Россия Салым федераль хезмәте субсидияне исәпләргә, ә Казначылык федераль хезмәте өч эш көне эчендә аны түләргә тиеш. Бу хакта салым түләүчегә гариза нинди ысул белән тапшырылса, шул ысул белән хәбәр ителәчәк.

Салым органнары гаризаларны 2021 елның 1 ноябреннән 15 декабрьгә кадәр кабул итә. Мөрәҗәгать итүче Россия Салым федераль хезмәте сайтында махсус сервислар ярдәмендә субсидия алу өчен билгеләнгән критерийларга туры килү-килмәвен мөстәкыйль тикшерергә, шулай ук гариза язып җибәрергә мөмкин. Субсидияләр түләү 2021 елның 15 ноябреннән башлана.

Илдар Мөхәммәтҗанов

Коронавирус инфекциясе таралудан зыян күргән кече һәм урта эшмәкәрлек (МСП) һәм СОНКО өчен эш көне булмаган көннәргә субсидияләр турында барлык мәгълүматлар белән «2021 елның 1 ноябреннән – COVID-19дан зыян күргән бизнес өчен яңа субсидия» дип исемләнгән биттә танышырга мөмкин. Биредә үк, салым түләүченең категориясенә карап, аны исәпләү формуласы, мөрәҗәгать итүчеләргә карата төп таләпләр, шулай ук субсидия алу тәртибе китерелгән.

Белдерү

ИЗВЕЩЕНИЕ О НЕОБХОДИМОСТИ СОГЛАСОВАНИЯ ГРАНИЦ ЗЕМЕЛЬНОГО УЧАСТКА

Кадастровым инженером Биктимировым Ильшатом Ринатовичем (почтовый адрес: 420100, г. Казань, ул. 2-ая Азинская, д. 1, контактный тел.: 89600482408, электронная почта biktimirov_i@mail.ru, № квалификационного аттестата 16-10-80), в отношении земельного участка с кадастровым номером 16:16:212301:1203, расположенного по адресу: Российская Федерация, Республика Татарстан, Высокогорский муниципальный район, Семиозерское сельское поселение, тер. СНТ КМПО-5, з/у 454, выполняются кадастровые работы по уточнению границ земельного участка, в связи с исправлением реестровой ошибки.

Заказчиком кадастровых работ является Потапова Галина Сергеевна (почтовый адрес: Республика Татарстан, г. Казань, пр. Ямашева, д.74, кв. 161).

С проектом межевого плана земельного участка можно ознакомиться в будние дни с 9.00 до 17.00 ч. по адресу: 420100, г. Казань, 2-ая Азинская, д. 1.

Собрание заинтересованных лиц по поводу согласования местоположения границ земельного участка состоится по адресу: 420100, г. Казань, 2-ая Азинская, д. 1 21 декабрь 2021 года в 10 часов 00 минут.

Возражения по проекту межевого плана и требования о проведении согласования местоположения границ земельных участков на местности принимаются со дня опубликования в печатном издании в течение месяца по адресу: 420100, г. Казань, 2-ая Азинская, д. 1.

Смежный земельный участок, с правообладателем которого требуется согласовать местоположение границы земельного участка: 16:16:000000:4646.

При проведении согласования местоположения границ при себе необходимо иметь документ, удостоверяющий личность, а также документы о правах на земельный участок.

ИЗВЕЩЕНИЕ О НЕОБХОДИМОСТИ СОГЛАСОВАНИЯ ГРАНИЦ ЗЕМЕЛЬНОГО УЧАСТКА

Кадастровым инженером Ирбулатовым Маратом Рафиковичем (почтовый адрес: 420100, г. Казань, ул. 2-ая Азинская, д. 1, контактный тел.: 89600488084, электронная почта marat_327@mail.ru, № квалификационного аттестата 16-15-841), в отношении земельного участка с кадастровым номером 16:16:120208:615, расположенного по адресу: Российская Федерация, Республика Татарстан, МО г. Казань, г. Казань, д. Самосырово, выполняются кадастровые работы по уточнению границ земельного участка.

Заказчиком кадастровых работ является Укроженко Валентина Николаевна (почтовый адрес: Республика Татарстан, г. Казань, ул. Хайдара Бигичева, д. 22, кв. 65).

С проектом межевого плана земельного участка можно ознакомиться в будние дни с 10.00 до 18.00 по адресу: 420100, г. Казань, 2-ая Азинская, д. 1.

Собрание заинтересованных лиц по поводу согласования местоположения границ земельного участка состоится по адресу: 420100, г. Казань, 2-ая Азинская, д. 1 21 декабря 2021 года в 10 часов 00 минут.

Возражения по проекту межевого плана и требования о проведении согласования местоположения границ земельных участков на местности принимаются со дня опубликования в печатном издании в течение месяца по адресу: 420100, г. Казань, 2-ая Азинская, д. 1.

Смежные земельные участки, с правообладателями которых требуется согласовать местоположение границы земельного участка: 16:16:120208:862; 16:16:120208:886; 16:16:120208 (земли общего пользования).

При проведении согласования местоположения границ при себе необходимо иметь документ, удостоверяющий личность, а также документы о правах на земельный участок.

ФАТИРЛАР
РЕМОНТЛЫЙБЫЗ
+79179024638

«ВТ» КАЙДА – ШУНДА ФАЙДА
РЕКЛАМА БҮЛЕГЕ
(843) 222-09-65, 222-09-70.
E-mail: vtreklama@mail.ru

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ДӘҮЛӘТ СОВЕТЫ ПРЕЗИДИУМЫ КАРАРЛАРЫ

Алтынчы чакырылыш Татарстан Республикасы Дәүләт Советының егерме җиденче утырышын чакыру турында

Татарстан Республикасы Дәүләт Советы Президиумы
КАРАР БИРӘ:

Алтынчы чакырылыш Татарстан Республикасы Дәүләт Советының егерме җиденче утырышын 2021 елның 25 ноябрендә 10 сәгатьтә Татарстан Республикасы Дәүләт Советының утырышлар залында чакырырга.

Татарстан Республикасы Дәүләт Советы Рәисе
Ф.Х. Мөхәммәтшин

Казан шәһәре, 2021 елның 18 ноябре. № 1188-VI ДС

Алтынчы чакырылыш Татарстан Республикасы Дәүләт Советының егерме җиденче утырышы каравына кертелә торган мәсьәләләр турында

Татарстан Республикасы Дәүләт Советы Президиумы
КАРАР БИРӘ:

Алтынчы чакырылыш Татарстан Республикасы Дәүләт Советының егерме җиденче утырышы каравына түбәндәге мәсьәләләрне кертергә:

1. «2022 елга, 2023 һәм 2024 еллар план чорына Татарстан Республикасы бюджеты турында» 238-6 номерлы Татарстан Республикасы законы проекты хакында (II укылыш).
2. «2022 елга, 2023 һәм 2024 еллар план чорына Татарстан Республикасы Территориаль мәҗбүри медицина иминияте фонды бюджеты турында» 237-6 номерлы Татарстан Республикасы законы проекты хакында (II укылыш).
3. «Татарстан Республикасы Сайлау кодексына һәм Татарстан Республикасының аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында» 206-6 номерлы Татарстан Республикасы законы проекты хакында (II укылыш).
4. «Татарстан Республикасында инвестиция эшчәнлеге турында» Татарстан Республикасы Законына үзгәрешләр кертү хакында» 231-6 номерлы Татарстан Республикасы законы проекты турында (II укылыш).
5. «Татарстан Республикасының аерым закон актларына үзгәрешләр кертү һәм Татарстан Республикасы закон актлары аерым нигезләмәләренең үз көчләрен югалтуын тану турында» 239-6 номерлы Татарстан Республикасы законы проекты хакында (II укылыш).
6. «Татарстан Республикасы муниципаль районнары һәм шәһәр округлары җирле үзидарә органнарына күпфатирлы йортларны һәм (яисә) күчемсез мөлкәтнең бүтән объектларын өлешле төзү өлкәсендә, шулай ук торак-төзелеш кооперативларының күпфатирлы йортны төзү өчен кооператив әгъзаларының акчаларын җәлеп итүгә бәйле эшчәнлеге өлкәсендә Татарстан Республикасы дәүләт вәкаләтләрен бирү турында» Татарстан Республикасы Законының 1 статьясына үзгәреш кертү хакында» 245-6 номерлы Татарстан Республикасы законы проекты турында (I укылыш).
7. «Татарстан Республикасында умартачылыкны үстерү өлкәсендә аерым мәсьәләләрне җайга салу турында» 236-6 номерлы Татарстан Республикасы законы проекты хакында (I укылыш).
8. «Татарстан Республикасы Экология кодексына үзгәрешләр кертү турында» 246-6 номерлы Татарстан Республикасы законы проекты хакында (I укылыш).
9. «Янгын куркынычсызлыгы турында» Татарстан Республикасы Законына үзгәрешләр кертү хакында» 248-6 номерлы Татарстан Республикасы законы проекты турында (I укылыш).
10. 2022 елга Татарстан Республикасы Дәүләт Советында закон проекты эшенең якынча планы проекты турында.
11. Профессиональ даими нигездә эшләү өчен Татарстан Республикасы Дәүләт Советы депутатын сайлау турында.
12. Татарстан Республикасы Дәүләт Советының Социаль сәясәт комитеты составындагы үзгәрешләр турында.
13. 2020 елда Татарстан Республикасында мәгарифне үстерү программаларын гамәлгә ашыру барышы турында Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты доклады.
14. Татарстан таможнясы эшчәнлеге турында мәгълүмат.
15. «Административ хокук бозулар турында Россия Федерациясе кодексына экскурсоводлар (гидлар), гидлар-тәрҗемәчеләр һәм озатып йөрүче инструкторлар эшчәнлеген хокукый җайга салу өлешендә үзгәрешләр кертү хакында» 1212915-7 номерлы федераль закон проекты турында.
16. «Административ хокук бозулар турында Россия Федерациясе кодексына үзгәрешләр кертү хакында» 1245543-7 номерлы федераль закон проекты турында (җитештерү һәм куллану калдыклары белән территорияләрне пычратуга бәйле хокук бозулар өчен административ җаваплылыкны арттыру хакында).
17. «Ветераннар турында» Федераль законга үзгәрешләр кертү хакында» 3060-8 номерлы федераль закон проекты турында (Чечен Республикасында һәм кораллы конфликт зонасына кертелгән аңа чиктәш Россия Федерациясе территорияләрендә кораллы конфликт шартларында һәм Төньяк Кавказ регионы территориясендә контртеррористик операцияләр барышында хезмәт вазыйфаларын башкарган Россия Федерациясе прокуратура органнары прокурорларына һәм тикшерүчеләренә, Россия Федерациясе Тикшерү комитеты хезмәткәрләренә хәрби хәрәкәтләр ветераны статусын бирү һәм тиешле социаль ярдәм чараларын билгеләү хакында).
18. «Россия Федерациясендә мәгариф турында» Федераль законның 71 статьясына үзгәреш кертү хакында» 5463-8 номерлы федераль закон проекты турында (хәрби хәрәкәтләр барышында һәлак булган яисә имгәнүләрдән үлгән хәрби хәрәкәтләр ветераннарының балаларына билгеләнгән квота чикләрендә югары уку йортларына укырга кабул ителү хокукы бирү өлешендә).
19. «Россия Федерациясе Бюджет кодексының 50 һәм 56 статьяларына үзгәрешләр кертү турында» 11602-8 номерлы федераль закон проекты хакында (тәмәке продукциясенә акцизлардан салым керемнәрен 50 процент норматив буенча Россия Федерациясе субъектлары бюджетына кертү өлешендә).
20. «Россия Федерациясендә мәҗбүри медицина иминияте турында» Федераль законның 26 һәм 38 статьяларына үзгәрешләр кертү хакында» федераль закон проектын Россия Федерациясе Федераль Собраниесе Дәүләт Думасына кертү буенча Ярославль өлкә Думасы закон чыгару инициативасы турында.
21. Хөкүмәт сәгате: «Татарстан Республикасында халык сәнгать һөнәрләрен саклап калу, өйрәнү һәм үстерү турында».

Татарстан Республикасы Дәүләт Советы Рәисе
Ф.Х. Мөхәммәтшин

Казан шәһәре, 2021 елның 18 ноябре. № 1189-VI ДС

КОТЛЫЙБЫЗ!

Районның социаль-икътисади үсешенә зур өлеш кертүе һәм күпьеллык нәтиҗәле хезмәте өчен Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы башлыгы **Чершинцев** Валерий Сергеевич **«Татарстан Республикасы алдындагы казанышлар өчен» ордены медале** белән бүләкләнде.

* * *

Татарстан Республикасының социаль-икътисади потенциалын ныгытуга зур өлеш кертүләре һәм күпьеллык нәтиҗәле хезмәтләре өчен «Чернобыль» берлеге – Татарстан республика инвалидлар иҗтимагый оешмасы әгъзалары: **Абдуллин** Илфат Илдар улы, **Абдуллин** Рәшит Мөдәррис улы, **Богомолова** Светлана Васильевна, **Гыйлаҗиева** Венира Рузил кызы, **Гобәйдуллина** Наилә Кәлимулла кызы, **Гобәев** Эльмир Афаулла улы, **Зәйнуллина** Надежда Александровна, **Зиннәтов** Фәнис Нургали улы, **Исламов** Радик Кирам улы, **Кәримов** Владислав Ринат улы, **Латыйпов** Фәрит Сәлимҗан улы, **Михеева** Гүзәлия Рифхәт кызы, **Мостафаев** Нури Әмди улы, **Орудина** Нина Леонидовна, **Пальцева** Зөлфия Камил кызы, **Сажина** Гөлсинә Мингалим кызы, **Сякаев** Виктор Васильевич, **Сякаева** Алидә Сәлимҗан кызы, **Хәнифов** Мөхәррәм Госман улы, **Хохлов** Сергей Иванович, **Шакирҗанов** Илдус Әсхәт улы, **Шәкүров** Илгиз Алмаз улы, **Шәфиков** Ринат Әнвәр улы, **Йөзлебаев** Иран Мәгафур улы, **Яковлев** Константин Геннадиевич **«Татарстан Автономияле Совет Социалистик Республикасы төзелүгә 100 ел» медале** белән бүләкләнде.

Спорт

Вируссыз көрәш

КИЛӘСЕ АТНА БАШЫНДА КАЗАНДА ТАТАРНЫҢ ИҢ КӨЧЛЕ ЕГЕТЛӘРЕ БИЛГЕЛЕ БУЛАЧАК

22–23 ноябрь көннәрендә башкалада көрәш буенча Татарстан Чемпионаты уза. Аңлашыла инде, оештыручылар көн кадагындагы барлык таләпләрне үтәп уздырачак бу ярышны. Сакланырга кирәк, әмма куркып утырып та булмый: республика көрәш федерациясе киләсе елда буласы бәйгеләрнең календарен төзеп куйган.

Илдар Мөхәммәтҗанов

Гадәттә, көрәш буенча зур ярышлар җомга-шимбә көннәрендә уза. Бу юлы бәйге дүшәмбе-сишәмбе булачак. Сәбәбе билгеле. Бүгенге шартларда халыкның күп җыелмавы хәерле. Роспотребнадзор билгеләгән барлык таләпләр дә үтәләчәк. «Шөкер, катлаулы вазгыять аркасында ярышка килүдән баш тарткан командалар юк. Район-шәһәрләр, бил алышучылар саны гадәттәгечә булыр дип өметләнәбез», – диде республика көрәш федерациясенең башкаручы директоры Марсель Таһиров.

Көрәш командалары гадәттә бер көн алдан килә. Бу юлы районнан җыелган белгечләр, тренерлар белән бергәләп, тәҗрибә уртаклашырга ниятләгәннәр. Федерация җитәкчеләреннән тыш, анда Теләче һәм Мөслим районнары вәкилләре үзләрендәге хәлләр турында сөйләячәк. Уңышлары гына түгел, җитешсезлекләре белән дә уртаклашачак. Файдасы булса, мондый тәҗрибә алга таба кулланылачак.

Быелгы ярышлар моның белән тәмамланмый әле. 17–18 декабрь көннәрендә башкалада Федерация Кубогы өчен көрәш бәйгесе узачак. Монысында егетләр нибары 5 авырлык категориясендә чыгыш ясаячак: 65, 75, 85, 105 һәм 130 кило. Бу очракта 85 белән 105 кило арасында аерманың зур булуы игътибарны җәлеп итә. Марсель Таһиров авырлык категорияләренең 5кә генә калуын «үзгәреш кертү нияте» дип аңлатты.

Көрәш сезоны акрынлап ахырына якынлаша. Шуңа күрә Татарстанның көрәш федерациясе 2022 елда буласы ярышларның календарен раслады. Киләсе елда барлыгы 20 спорт чарасы булыр дип көтелә. Елның беренче зур ярышы Зәйдә узачак. Биредә 22–23 гыйнвар көннәрендә районның элеккеге башлыгы Ринат Фәрдиев истәлегенә илкүләм көрәш бәйгесе уздырырга ниятлиләр. 2022 елның соңгы ярышы Казанда булыр дип көтелә. Россия чемпионаты 3–4 декабрь көннәренә билгеләнгән.

Татар көрәше дөньясында иң мәртәбәле ярышларның берсе – герой-шагыйрь Муса Җәлил истәлегенә «Ватаным Татарстан» газетасы гамәлгә куйган көрәш бәйгесен исә 11–12 февраль көннәрендә Чаллыда уздырырга ниятлиләр. Заманында әлеге турнир күп еллар рәттән автокалада узса да, Чаллының бу ярышны инде дистә елдан артык уздырганы юк иде. Соңгы вакытта Җәлил бәйгесе Әлмәт, Зәй шәһәрләрендә, Биектау, Актаныш, Минзәлә районнарында узды.

Илнар ХӨСНУЛЛИН

Белми калмагыз!

«ВАТАНЫМ ТАТАРСТАН»ГА ЯЗЫЛУЧЫГА – МИНИ-ТРАКТОР

БҮЛӘКНЕ АЛУ ШАРТЛАРЫ

1 2022 елның беренче яртыеллыгына 6 айга «Ватаным Татарстан» газетасына язылырга.

2 «Ватаным Татарстан»ның «ВКонтакте» төркеменә язылырга һәм мини-трактор уйнату турындагы хәбәргә репост ясарга. Яки «ВТ»ның «Инстаграм» сәхифәсенә язылырга, бәйге турында «Актуаль»дәге соңгы постны скриншот ясап, «ВТ»ның аккаунтын билгеләп, үзеңә урнаштырырга.

3 Язылу квитанциясен һәм «Инстаграм» яки «ВКонтакте» аккаунтыгызның сылтамасын безгә җибәрергә: «Ватсап» (89179270040) яки почта аша (420097, Казан шәһәре, Академия урамы, 2 нче йорт, «ВТ» газетасы редакциясе), яки электрон адреска (info@vatantat.ru).

БЕЛЕШМӘЛӘР ӨЧЕН ТЕЛЕФОН: 8-917-927-00-40

Җиңүче жирәбә юлы белән ачыкланачак. Квитанцияләр 2022 елның 16 гыйнварына кадәр кабул ителә, жирәбә 20 гыйнвар көнне үткәреләчәк.

Акцияне оештыручы: «Ватаным Татарстан» газетасы ДБУ, акцияне уздыру вакыты 2021 елның 1 ноябреннән 2022 елның 15 февраленә кадәр. Тулырак мәгълүмат vatantat.ru сайтында.

УРАЛЕЦ ТОРГОВЫЙ ДОМ МЫ ПРОДАЁМ НАДЁЖНОСТЬ

АКЦИЯНЕҢ ИГАНӘЧЕСЕ – «УРАЛЕЦ» СӘҮДӘ ЙОРТЫ

- ✓ мини-тракторлар;
- ✓ барлык төр тракторлар өчен запас частьлар;
- ✓ җир эшкәртү, чәчү, җыйнау өчен асылмалы җиһазлар.

Казан ш., Мамадыш тракты, 35А; Чаллы ш., Казан проспекты, 252/1; Әлмәт ш., Советская урамы, 42А.

ТЕЛЕФОННАР: 8-927-465-12-94, 8-987-931-55-50

ГАЗЕТАГА ЯЗЫЛУ ЫСУЛЛАРЫ

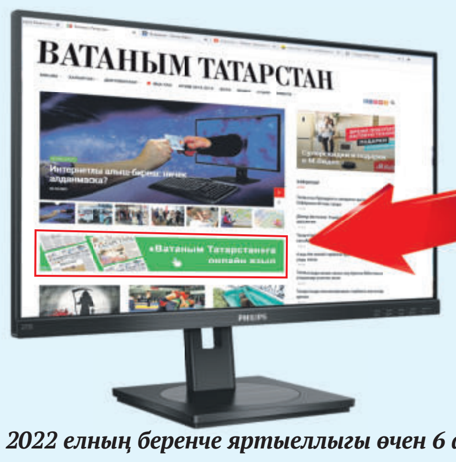

① **ПОЧТА БҮЛЕКЧӘЛӘРЕНДӘ**

② **ОНЛАЙН:** **vatantat.ru сайтындагы сылтама аша газетага язылу бик уңайлы һәм тиз. Программа үзе адымлап алып бара.**

Әлеге QR-код ярдәмендә телефон аша газетага язылырга һәм акча түләргә мөмкин.

2022 елның беренче яртыеллыгы өчен 6 айга язылу бәяләре

П2435 атнага бер, җомга килә – **465 сум**

П2409 Сишәмбе, чәршәмбе, җомга, шимбә килә – **1000,92 сум**

Реклама 16+

ИГАНӘЧЕ... ӘБИ

Телефон-интернетны кешенең бөтен вакытын урлый дип, никадәр генә тиргәсәк тә, килешәсездер, анда кирәкле, файдалы мәгълүматлар бик күп. Мин үзем «Инстаграм»дагы авыл сәхифәләрен карап барырга тырышам. Алардан матур хәбәрләр, яңалыкларны белергә була. Әле менә шушы көннәрдә генә Балтач районының Нөнәгәр авылында яшәүчеләр сөенечләре белән уртаклаша.

tatarstan.ru

Баксаң, 81 яшьлек авылдашлары Нурия апа Гафиуллина бакча балаларына 25 мең сумлык уенчыклар бүләк иткән икән. Таныш исем бит бу, дим. 2015 елда, районда «Ел хәйриячесе» исеменә лаек булгач, аның турында «Ватаным»га болай дип язган идем. «Аның кебекләр үзе ярдәмгә мохтаҗ. Балачактан инвалид, гаиләсе дә, якын туганнары да юк… 2005 елдан социаль хезмәткәр тәрбиясендә яшәүче, сигезенче дистәсен түгәрәкләп килүче Нурия апа бер көндә районда танылу алды. Моңа кадәр туган авылы Нөнәгәрдән беркая чыгып йөрмәгән, беркем белмәгән какча гәүдәле бу әби өрлектәй ирләрне дә сокланырга, уйланырга мәҗбүр итте. Үзенең пенсия акчасын, сәдака акчаларын җыеп барган Нурия апа быел авыл зираты коймасын тәртипләү өчен 40 мең сум акча бирә. Район мәдәният йортында хәйриячеләргә багышланган тантанада ул сәхнәгә чыкканда зал алкышларга күмелде, район башлыгы Рамил Нотфуллин да соклануын, гаҗәпләнүен яшермәде. Юкса, башка хәйриячеләрнең кылган гамәлләре дә аныкыннан кайтыш түгел, акчалата үлчәсәң, күпкә артыграк та. Хәер, изгелек-игелек беркайчан да матди берәмлекләрдә үлчәнергә тиеш түгелдер… »

Аннан соң да бу исем район, республика сәхнәләрендә ишетелде әле. 2017 елда республикада «Ел хәйриячесе» булып танылды ул. Президентыбыз да аңа рәхмәт сүзләрен үзгә җылылык белән җиткерде. Нурия апа исә моның белән генә туктамый, изге гамәлләре белән сокландыруын дәвам иттерә. Авыл мәчете һәм аның коймасын ремонтлату өчен 90 мең сум акча бирә, райондагы 7 инвалид балага икешәр мең сум акча өләшә. Ай саен авыл мәчетенә билгеле бер күләмдә сәдака кертеп баручы да, анда үткәрелгән ашларга корбанлык чалдыручы да ул. Әле күптән түгел авыл мәктәбенә дә 25 мең сумлык ярдәм күрсәткән.

1940 елда дөньяга килгән Нурия апа, сугыш башланып озак та үтми, әтисез, ятим кала. Авылда кара кәгазь иң беренче бу гаиләгә килә. Тырыша әниләре, өч баласын ялгызы аякка бастыра. Балачактан бер як кулы, аягы начар йөргән, бик авыр сөйләшкән Нуриягә, нигәдер, авыл халкы да, балалар да бик хәерхаһлы була. Мәктәп тәмамлый алуы, укырга-язарга өйрәнүе дә алдагы көнендә бик ярап куя. Үзлегеннән догалар ятлый, гомере буе газета-журналларны күпләп яздырып укый. «Авылда аны беркем кимсетмәде, какмады. Ул бар кеше өчен кирәкле кеше булды. Олылар да, яшьләр дә аңа гел сәдака бирә идек, ул исә бик ихластан рәхмәтләр укый. Теләгән теләкләре дә кабул була иде», – ди бу авылда яшәүче танышым. 1988 елга кадәр әнисе белән яшәгән Нурия апага 2005 елга кадәр бер ялгызы тырышырга туры килә. Уналты ел элек аңа социаль хезмәткәр билгеләнә. «Рамиләмнән бик уңдым, өем җыештырылган, өс-башым чиста, тамагым тук, ярый әле ул бар дип сөенәм», – ди үзе дә бик күпләргә сөенеч бүләк иткән иганәче әби…

Гөлсинә ХӘБИБУЛЛИНА

МЕДИЦИНА ВОЛОНТЕРЫ МИЛӘҮШӘ ХАҖИЕВА:

«ТАБИБЛАР ҺӘРВАКЫТ КӨЛӘЧ ЙӨЗ БЕЛӘН КАРШЫ АЛА»

Үрнәк

Пандемия вакытында табибларга рухи яктан ярдәм күрсәтү безнең төп бурычка әйләнде. Илкүләм «Волонтер-медиклар» иҗтимагый хәрәкәтенең Татарстандагы бүлегендә медицина оешмаларына ярдәм итү юнәлешен җитәкләүче Миләүшә Хаҗиева безнең тормышыбызда коронавирусның әле барлыкка гына килгән мәлләрен әнә шулай искә ала. Шушы авыр вакытта шәфкать ияләре үзләре дә ярдәмгә мохтаҗ булды шул. Хәер, хәзер дә аннан һич баш тартмыйлар, яшьләр белән очрашуны көтеп алалар икән.

:: Миләүшә, ни өчен нәкъ менә медицина өлкәсен сайладың?

– Бу очраклы хәл түгел. Әтием дә, әнием дә – табиблар. Туганнарым арасында да медицина өлкәсендә эшләүчеләр шактый. Мин дә кечкенә чагымнан ук шушы шәфкатьле һөнәр ияләрен күреп, алар тирәсендә йөреп үстем. Ләкин ул чакта үзем дә шушы өлкәне сайлармын дигән уй башыма килеп тә карамый иде. Өлкән сыйныфларда укыганда, алдыбызга һөнәр сайлау бурычы килеп басты. Бары тик шул вакытта гына медицина өлкәсенең миңа гаять якын булуын аңладым. Минем кешеләргә, аеруча балаларга ярдәм итәсем килә иде. Чөнки, минемчә, балалар – иң ихлас һәм иң рәхмәтле пациентлар. Алар ямьсез, болытлы көнне дә ямьләндерергә сәләтле! Шуңа да мин педиатрия юнәлешен сайладым, Казан дәүләт медицина университетының педиатрия факультетында алтынчы курста белем алам.

:: Волонтерлык хәрәкәтенә ничек кушылдың?

– Үземне әлеге өлкәдә тәүге тапкыр 2017 елда сынап карадым. Ул чакта Казан Конфедерацияләр Кубогының дүрт матчын кабул итте. Әлеге чарада бик күп волонтерлар эшләде. Алар арасында, төгәлрәк әйтсәк, медицина волонтерлары арасында мин дә бар идем. Медицина бригадаларына ярдәм күрсәтергә булыштым. Нигездә, мин тәрҗемәче ролен үтәдем. Волонтер булып караганнан соң, әлеге өлкәнең ни дәрәҗәдә файда китерүенә инандым. Һәм бу файданың башкаларга гына түгел, үземә дә юнәлгәненә төшендем. Беренчедән, мин чит телемне шомарттым, күпсанлы волонтерлар белән таныштым, бер-берсенә бөтенләй охшамаган кешеләр белән аралаштым. Искиткеч тәҗрибә!

Шунда ук үзебезнең университеттан килгән волонтерлар белән аралашып, хастаханәләрдә дә волонтер булып эшләү мөмкинлеге барлыгын белдем. Икенче курста укыганда, минем дә медицина өлкәсендә кайныйсым, медицина волонтеры буласым килде. Безнең университетта практика өлеше дә бар-барын, әмма ул вакыт ягыннан да, үзеңне сынап карау ягыннан да чикләнгән. Шулай итеп, мин «Волонтер-медиклар» оешмасына килеп эләктем. Кешеләргә ярдәм итү бәхетен татып карадым. Ә бераздан үзем дә башка волонтерларга юнәлеш бирә башладым.

:: Коронавирус каршында да, башка берәр инфекция алдында да без барыбыз тигез. Медицина оешмаларына ярдәм итүче волонтерлар авырудан курыкмыймы?

– Волонтерлар – гап-гади кешеләр. Аларны башка кешеләргә ярдәм итү теләге, максаты гына аерып тора. Бәлки, алар башкалардан рухи һәм физик яктан да көчлерәктер. Ләкин һәркемдә булган курку хисе аларда да бар.

Пандемия әле башланган гына мәлләрдә без беребез дә алда ни көтәсен белмәдек, берни аңламадык. Без, студентлар, гына түгел, табиблар да билгесезлектә иде. Ул чакта табибларга рухи яктан ярдәм күрсәтү безнең төп бурычка әйләнде. Курку хисен җиңеп, үз-үзенә ышанган волонтерлар көченнән килгәнчә тырышты. Шуңа да мин волонтерларны курку белмәс җаннар, дип атарга яратам. Миңа калса, әнә шул билгесезлек белән очрашкан мәлдә дә, алар башкаларга ярдәм итә алуларына ышанган. Киләчәктә, үзләре дә табиб булгач, шушындый хәлдә калырга мөмкин булуларын чамалаган. Коронавирус белән бәйле вазгыятьнең ни дәрәҗәдә җитди булуын тулысынча аңлаган хәлдә, ярдәм итә алуыңа ышанган килеш, ничек битараф калып булсын ди? Без – булачак табиблар. Безнең үзебез көрәшергә тиешле инфекцияләрдән куркып торырга хакыбыз юк.

:: Табиблар үзләре волонтерларга карата нинди мөнәсәбәттә?

– Аларга ярдәм һәрвакыт кирәк. Бигрәк тә, әлеге ярдәм чын йөрәктән күрсәтелсә. Табиблар безне һәрвакыт көләч йөз белән каршы ала. Кирәк икән, киңәшләре белән ярдәм итәләр. Алар киләчәктә безнең белән эшләячәкләрен аңлый һәм булачак хезмәттәшләренең шушы рәвешле тәҗрибәләрен арттыруына сөенә генә.

:: Миләүшә, яшьләр белән тыгыз элемтәдә торучы буларак, хәзерге заман яшьләренә нәрсә мөһим булуы да мәгълүмдер сиңа?

– Бик кызыклы сорау бу. Миңа калса, безнең буын бер-берсенә карата игътибарлырак. Алар янәшәдәге кешеләренең борчуларына битараф түгел. Хәзер яшьләргә физик яктан гына түгел, рухи яктан да сәламәт булу мөһим. Алар үзләренә дә сак карый башлады. Аннан соң, хәзер бит глобальләшү бара. Яшь буын киртәләрне болай да яратмый иде, хәзер безгә читтә яшәүчеләр, башка милләт яшьләре белән аралашу өчен мөмкинлекләр күбрәк. Миңа калса, дөнья халыкларының берләшүе бары тик яхшы нәтиҗә генә бирәчәк.

Әңгәмәдәш – Лилия ГЫЙМАЗОВА

Баш мөхәррир –
САБИРОВА Гөлнара Ильяс кызы
Газетаны оештыручылар:
ТАТАРСТАН ДӘҮЛӘТ СОВЕТЫ, МИНИСТРЛАР КАБИНЕТЫ,
РЕДАКЦИЯНЕҢ ХЕЗМӘТ КОЛЛЕКТИВЫ
Газета Татарстан Республикасы Информация һәм матбугат министрлыгында 1995 елның 21 июнендә теркәлгән.
Теркәү таныклыгының номеры – 430.
Газета матбугат чараларының үзәк каталогына кертелгән.
Тираж – 7404 данә
Гомуми тираж – 17211 данә
Газетага сертификат бирелде Заказ 369

РЕДАКЦИЯ ҺӘМ НӘШЕР АДРЕСЫ
420097, Казан, Академия ур., 2 й.
«Ватаным Татарстан» газетасы редакциясе.
www.vatantat.ru
info@vatantat.ru, vatantat@list.ru, vtreklama@mail.ru
89179270040
Индекс П2409 (гадәти сан – атнага дүрт тапкыр чыга)
П2448 (гадәти сан, пенсионерлар өчен)
П2449 (гадәти сан, оешмалар өчен)
П2435 (җомга саны)

ТЕЛЕФОННАР
222-09-70 – кабул итү бүлмәсе
222-09-73, 222-09-67 – баш мөхәррир урынбасарлары
222-09-68 – авыл хуҗалыгы
222-09-67 – фән һәм мәгариф
222-09-64 – әдәбият, сәясәт һәм дин
222-09-66 – информация, спорт, тәрҗемә, оператор
222-09-67 – хатлар һәм социаль мәсьәләләр
222-09-65 – реклама бүлеге
222-09-72 – бухгалтерия
222-09-73 – компьютер үзәге
221-18-99 – газета килмәсә яки соңарып килсә

Оригинал макет **Jahat™** программалар пакеты ярдәмендә әзерләнде. Мәкалә авторларының фикерләре редакция фикере белән туры килмәскә мөмкин. Хатлар, кульязмалар, рәсемнәр рецензияләнми һәм кире кайтарылмый.
R тамгасы куелган язмалар реклама буларак тәкъдим ителә.
N тамгасы куелган язмалар килешү нигезендә басыла.
Күчереп бастыру өчен редакциядән язмача рөхсәт алу шарт.
График буенча бу санга 20 сәгатьтә кул куелырга тиеш.
Кул куелды – 20 сәгатьтә.
Ваклап сату бәясе килешү буенча.
Газета «ТАТМЕДИА» АҖ филиалы «Идел-Пресс» полиграфия-нәшрият комплексында басылып чыкты
(420066, Казан шәһәре, Декабристлар ур., 2й.).
16+